

همکاران گرامس:

به کارگاه کشوری ارزشیابی عملکردی
درس پیامهای آسمان خوش آمدید.

هزاران گل تقدیم شما

ارزشیابی عملکردی

دبیرخانه کشوری قرآن و پیامهای آسمان

با همکاری

اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی استان خراسان رضوی

گروه قرآن و پیامهای آسمان

سال ۹۶-۹۷

تعریف آزمون عملکرد

✓ روش سنجشی که در آن یاد گیرنده با انجام تکالیف واقعی یا مشابه با زندگی واقعی توانایی خود را در استفاده از دانش و مهارت های آموخته شده برای استدلال ، حل مساله ، تولید محصول و یا اجرای یک مهارت ویژه نشان داده ، سپس معلم با مشاهده ی عملکرد ، کیفیت آن را توصیف و مورد قضاوت قرار می دهد. (خوش خلق، ۱۳۹۱)

✓ تکالیف و آزمون های عملکردی آموخته های فراگیر را در حیطه های مختلف در عمل به کار می گیرد و فراگیری انجام آن، نشان می دهد تا چه اندازه در کاربرد آموخته ها تواناست.

(ارزشیابی در خدمت آموزش، رستگار)

مهارت های مورد سنجش در آزمون عملکرد

مهارت در
تولید
فراورده ها

فراورده چیزی
است که
یادگیرنده تولید
می کند

مهارت در
استفاده از
فرایندها

فرایند جریانی است
که او مورد استفاده
قرار می دهد تا به
فراورده دست یابد

برای مثال، مهارت اولویت بندی در کارها، فرایند و برنامه ریزی و اولویت بندی کارهای شخصی و عمل به آن، فراورده است.

(اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، سیف)

هدف و چرایی :

▶ اگر پرورش توانایی کاربرد آموخته ها در دانش آموزان از اهداف برنامه آموزشی است، دانش آموزان باید در این حیطه هم ارزشیابی شوند.

▶ در فلسفه آموزش سازنده، رشد دهنده و پویا، مهمترین مسأله مشارکت دادن دانش آموز در تشکیل و تعیین هدف فعالیت هایی است که در فرایند یادگیری او به کار گرفته می شود.

مقایسه ی آزمون عملکرد با آزمون مداد-کاغذی

آزمون مداد-کاغذی

➤ دانش کلی ، محفوظات و درک و فهم آموخته ها را اندازه گیری می کند.

➤ درستی یا نادرستی پاسخ های آموخته شده را مشخص می کند.

➤ یادگیرنده در تولید دانش جدید، خودسنجی و اندیشه ورزی نقشی ندارد.

آزمون عملکرد

➤ در نقش درونی کردن یادگیری، تولید دانش، عمیق کردن اطلاعات ظاهر می شود.

➤ استفاده کردن از دانش و مهارت را در زندگی واقعی تمرین می کند.

➤ مهارت های عالی شناختی (اندیشه ورزی، تصمیم گیری و ...) را در خود پرورش می دهد.

انواع آزمون های عملکردی

آزمونهای عملکردی از نظر زمان به دو نوع کوتاه مدت و بلند مدت تقسیم می شوند.
از لحاظ ساختاری دارای ۴ نوع مختلف اند:

- ۱- آزمون عملکردی کتبی
- ۲- آزمون عملکردی شناسایی
- ۳- آزمون عملکردی نمونه کار
- ۴- آزمون عملکردی در موقعیتهای شبیه سازی

آزمون کتبی عملکردی

۱. اجرای آن به ظاهر مانند آزمونهای کتبی است اما هدف و آنچه که سنجیده می شود صرفاً دانش نیست. در این نوع آزمون، ترکیبی از دانش و آگاهی و مهارت و تسلط فرد سنجیده می شود.

۲. تفاوتش با آزمون های کتبی دیگر در این است که تاکیدش بر کاربرد دانش و مهارت در موقعیت های عملی یا شبیه سازی شده با موقعیت های عملی است.

مثال : درس کمال همنشین، پیامهای آسمان پایه هفتم

تصور کنید که با فرد بی ایمانی دوست شده اید. تاثیر این دوستی رادر انتخاب شغل آینده خود پیش بینی کنید.

آزمون عملکردی شناسایی

- ▶ این نوع از آزمونهای عملکردی بر سنجش توانایی دانش آموزان در **تشخیص ویژگیها، محاسن، معایب** و موارد استفاده امور، تاکید دارد.
- ▶ در این روش فراگیر توانایی و مهارت عملی خود را آشکار می سازد.

مثال : درس تو را چگونه بشناسم پیامهای آسمان پایه نهم
دسته بندی حمد و تسبیح در یک متن جدید

آزمون عملکردی نمونه کار

▶ به آزمونی گفته می شود که در آن از فراگیر خواسته می شود حاصل فعالیت عملی خود را ارائه دهد. این شبیه ترین روش به موقعیت واقعی در زندگی طبیعی افراد می باشد.

مثال : درس بینای مهربان پیامهای آسمان پایه هفتم

دانش آموزان عزیز؛ سه مورد از نعمتهایی که خدا به شما عطا کرده را بنویسید و طی یک هفته، شکر عملی آنها را به جا آورید و گزارش آن را در کلاس ارائه دهید.

آزمون عملکردی در موقعیتهای شبیه سازی شده

- ▶ در این نوع از آزمونها دانش آموز اعمالی را که انجام آن در موقعیتهای واقعی ضروری هستند در یک موقعیت مصنوعی یا خیالی و شبیه سازی شده انجام می دهد
- ▶ مانند برگزاری نماز جماعت به صورت نمایشی در کلاس درس

گام های طراحی آزمون عملکرد

گام اول: نوشتن اهداف یادگیری عملکرد

- ❑ از میان هدف های آموزشی درس، آنهایی را برگزینید که به آزمون های عملکردی نیاز دارند.
- ❑ هدف های آموزشی رفتاری، یعنی هدف هایی که **هم فعل های جمله** آنها بر حسب عملکرد قابل اندازه گیری نوشته شده اند، هم دارای **شرایط عملکرد** هستند و هم **ملاک عملکرد** دارند.
- ❑ **مانند:**
- ❑ تفاوت حمد و تسبیح را تشخیص دهد.
- ❑ نادرستی رفتارهای موبوط به تطهیر با آب قلیل را در وقعت های طراحی شده ، تشخیص دهد و اصلاح نماید.
- ❑ با رعایت مراحل درست ، کارهای خود را اولویت بندی و در یک برنامه مشخص تنظیم کند.

گام دوم: نوشتن ملاک و شواهد آزمون عملکرد

- به معیار های مطلوب مربوط به یک هدف یادگیری، شواهد یا ملاک های یادگیری می گویند.
- شواهد یادگیری به آنچه که یک دانش آموز باید انجام دهد تا معلوم گردد مفهوم را یاد گرفته است، اطلاق می شود.

مانند :

هدف یادگیری عملکرد :

تفاوت، حمد و تسبیح را تشخیص دهد.

ملاک یا شواهد هدف های یادگیری :

- عبارت های مربوط به حمد و تسبیح را در جدول دسته بندی کند.

گام سوم: نوشتن تکلیف آزمون عملکرد

- تکالیف به تمرین ها و فعالیت هایی اشاره دارد که دانش آموز با انجام آن ها عملکرد یا توانایی استفاده از دانش و مهارت های آموخته شده را در تولید محصول ، راه حل و یا هر مهارت ویژه نشان می دهد .
- نوشتن تکلیف به میزان تسلط معلم در موضوعات درسی وابسته است .

مانند :

- از متن داده شده حمد و تسبیح را بیابید و در یک جدول دسته بندی کنید.
- درستی یا نادرستی موقعیت های اجرا شده در کلاس را بر اساس شیوه تطهیر با آب قلیل، مشخص کنید.

گام چهارم: نوشتن فرم راهنمای توصیف عملکرد

- در این مرحله می توان از روش فهرست واریسی استفاده کرد.
- هنگام تهیه فهرست واریسی به منظور ارزشیابی از فرایند عملکرد تاکید باید بر رفتارهای فرد باشد. مثلا مراحل که باید انجام گیرند در یک ردیف متوالی قرار داده می شوند و آن گاه مشاهده گر تعیین می کند که هر یک از مراحل انجام گرفته است یا نه.

مانند :

راهنمایی : در جای خالی سمت راست هر سطر یا هر سوال، برای رفتار رضایت بخش علامت + و برای رفتاری که رضایت بخش نیست علامت - بگذارید.

..... ۱- صفات خداوند را از بین عبارات های متن داده شده تشخیص می دهد.

..... ۲- عبارتهای مربوط به حمد و تسبیح را در جدول به درستی دسته بندی می کند.

گام پنجم: مرحله بازنگری ، اصلاح و تهیه ی فرم نهایی آزمون عملکرد

- در این مرحله با مشارکت دیگر همکاران به بازنگری و اصلاح مراحل چهارگانه ی طراحی آزمون عملکرد اقدام می کند و پس از دریافت بازخورد های مناسب از طرف همکاران نسبت به اصلاح و تعدیل آزمون عملکرد اقدام و آن را اجرا می نماید.
- باید توجه داشت در مراحل طراحی یک آزمون عملکرد نوشتن کلیه ی مراحل بویژه بخش هدف ها و شواهد یادگیری الزامی بوده اما در تنظیم و اجرای فرم نهایی آزمون عملکرد در مورد دانش آموزان ، دیگر نیازی به وجود اهداف و شواهد یادگیری در آن نیست .
- در فرم نهایی آزمون عملکرد مواردی چون
 - ۱ - نام و نام خانوادگی ۲ - مدت زمان اجرا ۳- معرفی آزمون ۴ - مساله و روش انجام تکالیف
 - ۵ - جدول توصیف عملکرددر نظر گرفته می شود.

معیار های یک آزمون عملکردی مناسب

خیر	بلی	معیار ها
		۱- آیا اهداف آموزشی مورد نظر مشخص شده است؟
		۲- آیا فعالیت یا تکالیف متناسب با هدف مورد نظر مشخص شده است؟
		۳- آیا راهنمایی هایی که چگونگی انجام عملکرد را مشخص می کند، ارائه شده است؟
		۴- مواد و وسایلی که دانش آموز برای اجرای آزمون نیاز دارد، مشخص شده است؟
		۵- آیا روش ارزشیابی از محصول کار دانش آموز مشخص شده است؟
		۶- آیا بر کاربرست دانش در محیط های واقعی و یا شبه واقعی تاکید شده است؟
		۷- آیا در بازخورد نتایج ارزشیابی، دانش آموز به درستی از میزان موفقیت خود آگاهی یافته است؟

ارزشیابی عملکردی درس استعانت از خدا

□ اگر بخواهید با دوستان خود در یک مسابقه گروهی شرکت کنید چگونه صبر و تقوی را در این موقعیت تمرین می کنید؟

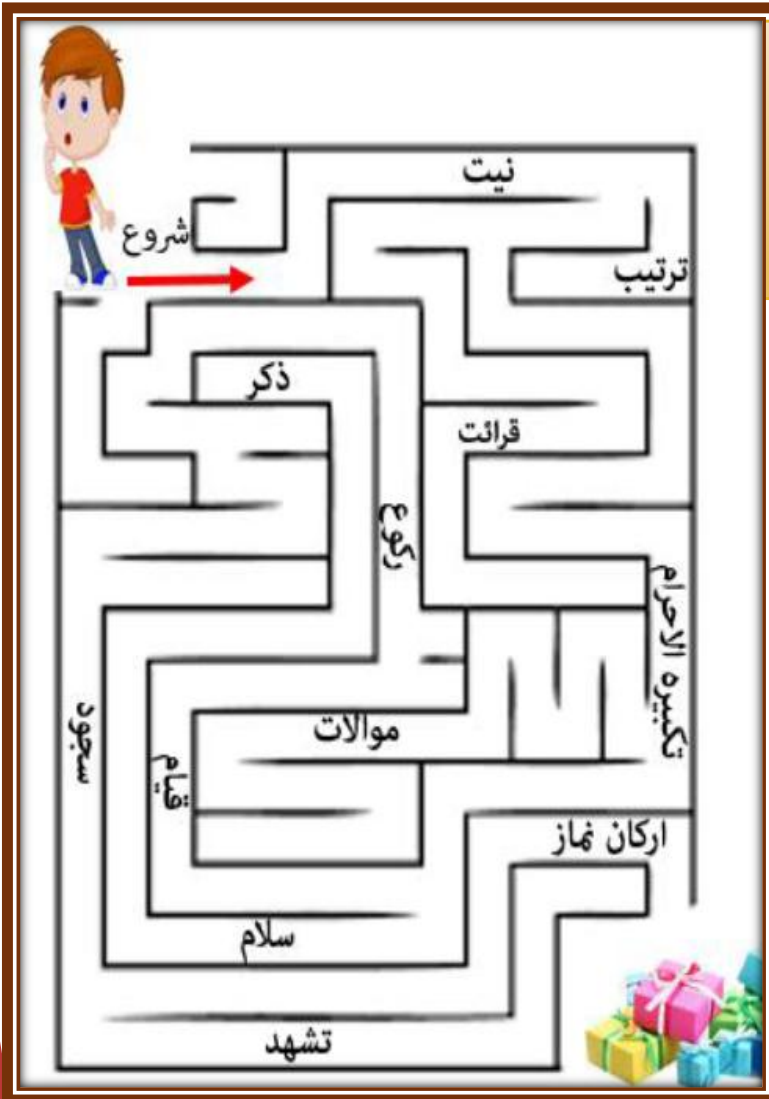
رفتارهایی که نشان دهد صبر و تقوی ندارید	رفتارهایی که نشان دهد صبر و تقوی دارید

➤ نوع ارزشیابی : ؟

➤ نوع ارزشیابی : کتبی

ارزشیابی عملکردی درس ستون دین

- بازی های صفحه ای در مفاهیم زیر قابل اجراست:
- ۱- آموزش افراد محرم و نامحرم
 - ۲- ارکان و غیر ارکان نماز
 - ۳- مصادیق شکرگزاری و ناشپاسی از نعمت
 - ۴- مصادیق ساده زیستی در شرایط کنونی
(با توجه به ویژگی حضرت فاطمه «س»)
 - ۵- شرایط مرجع تقلید
- و ...

بازی های صفحه ای

ارزشیابی عملکردی شناسایی

ارزشیابی عملکردی درس پیوند جاودان

معلم : قرآن و اهل بیت (ع) مانند نورند.

حال شما این دو امانت گرانبهای پیامبر (ص) را به چه چیزی تشبیه می کنید؟ چرا؟

آیا عملکردی است ؟ چه نوعی ؟

ارزشیابی عملکردی درس همدلی و همراهی و درس بینای مهربان

□ در کلاس خود دقت کنید و رفتارهایی را که در ارتباط با این درس هستند را بیان کنید و بین رفتارهای همکلاسی هایتان و مفهوم درس ارتباط برقرار کنید.

□ یکی از ملاکهای انتخاب همسر برای تشکیل خانواده حجاب می باشد نظر خود را در این مورد بیان کنید

؟

➤ به پیامد های غیر اخلاقی و پاسخ های احتمالی دانش آموزان فکر کنید.

ارزشیابی عملکردی درس عفو و گذشت

آثار و فواید گذشت از خطای دیگران را در زندگی خود، بیان کنید.

آیا این سوال را به عنوان سوال عملکردی می پذیرید؟

ارزشیابی عملکردی درس به سوی پاکی

▶ ابزار و وسایل مورد نیاز : ظرف ، آب ، خاک، دستمال مرطوب، علف،

□ معلم از دانش آموز می خواهد که ابتدا وسایل لازم برای تطهیر ظرفی که سگ از آن آب خورده است را انتخاب سپس شیوه تطهیر آن را انجام دهد.

□ ؟

(ارزشیابی عملکردی)

موقعیت شبیه سازی شده / نمونه کار)

ارزشیابی عملکردی درس خورشید پنهان

▶ بازی صفحه ای طراحی کنید که در آن مفاهیم درس خورشید پنهان باشد.

▶ در زمینه ظهور و علائم ظهور احادیث و روایاتی جستجو کرده و بیان کنید؟

▶ ؟

(ارزشیابی عملکردی)

جمع بندی

- ❑ سنجش عملکرد فراگیر را از طریق درگیر کردن او در فعالیت های عملی کوتاه یا بلند مدت، او را به یک فراگیر فعال تبدیل می کند و رغبت و انگیزه لازم برای مشارکت در فرایند یادگیری را در او افزایش می دهد.
- ❑ هدف ارزشیابی عملکردی، ارزشیابی توان کاربرد آموخته ها در فراگیر است.
- ❑ آزمون های عملکردی فرصت مناسبی برای تعامل بین معلم و دانش آموز و یا دانش آموزان با یکدیگر، فراهم می سازد و به معلم فرصت می دهد تا برای قضاوت در مورد حدود توانایی های فراگیران مستندات لازم را جمع آوری کند.

منابع

- ۱- اصول و راهنمای عملی آموزش گام به گام ساخت و تهیه آزمون عملکرد- دکتر ایرج خوش خلق
- ۲- ارزشیابی در خدمت آموزش - طاهره رستگار
- ۳- اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی - دکتر علی اکبر سیف
- ۴- همیار معلم، روش های نوین در تدریس پیامهای آسمان - دکتر حمید قلندریان، طیبه خواجه بیدختی
- ۵- ابزارهای معلم در ارزشیابی توصیفی و چگونگی کاربرد آن در کلاس - محمدباقر جلالیان

با تشکر از:

- جناب آقای فولادیان معاونت محترم اداره استان سمنان
- جناب آقای محسنی رییس اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی استان سمنان
- جناب آقای دکتر ظریف رییس اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی استان خراسان رضوی
- جناب آقای دکتر قلندریان کارشناس مسئول اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی استان خراسان رضوی
- جناب آقای حسنان مسئول دبیرخانه کشوری گروه قران و پیامهای آسمان و اعضای محترم دبیرخانه

همکاران خوبم:

خداقوت
خدا نگهدار